

РЕШЕНИЕ

№ 605

София, 25.11.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

Върховният касационен съд на Република България, второ наказателно отделение, в открито съдебно заседание на двадесет и седми септември през две хиляди двадесет и четвърта година, в състав:

Председател: Биляна Чочева
Членове: Бисер Троянов
Милена Панева

при секретаря Илияна Рангелова и с участието на прокурора Сийка Милева разгледа докладваното от съдия Троянов к.н.д. № 734 по описа за 2024 г.

Касационното производство е образувано по жалба на подсъдимия Г. А. В. от гр. Р., чрез защитника му адв. Т. Р., против въззивно решение № 85 от 25.06.2024 г. по в.н.о.х.д. № 276/ 2023 г., по описа на Великотърновския апелативен съд, I. наказателен състав.

В касационната жалба се навеждат всички основания по чл. 348, ал. 1, т. 1 – 3 от НПК. Жалбоподателят е направил подробен анализ на доказателствата, чрез които обосновава твърдението си за допуснато от въззивния съд съществено процесуално нарушение, тъй като някои факти останали недоказани, а други доказателствени източници били възприети превратно. От своя анализ касаторът извежда довод за неучастие в отвличането и в грабежа на жертвата, поради което прави искане за оправдаване по обвиненията по чл. 142 от НК и чл. 199 от НК. Като алтернативно искане настоява за намаляване на наказанията за трите престъпления, като доживотният затвор без замяна бъде намален на лишаване от свобода.

В съдебно заседание пред касационната инстанция подсъдимият Г. А. В. и неговите защитници адв. Т. Р. и адв. Д. М. поддържат жалбата по изложените в нея съображения. В допълнения защитниците сочат, че въззивният съд не е направил задълбочен доказателствен анализ, поради което не могат да проследят вътрешното съдийско убеждение, а на възраженията на подсъдимия не е даден отговор. Спрямо изложените в решението твърдения за извършване на убийството при особено мъчителен начин и с особена жестокост защитата възразява, че не се е защитавала по тях. Наложено наказание доживотен затвор е несправедливо, тъй като са разкрити смекчаващи отговорността обстоятелства, които представят подсъдимия за поправим с по-леко наказание от наложеното.

Частните обвинители и граждански ищци Р. Б. П. и Б. Л. П., и техните повереници адв. М. М. и адв. В. В., изразяват становище за отхвърляне на касационната жалба на подсъдимия като неоснователна. В съдебното заседание излагат доводи, основани на събраните по делото доказателства и на извършения от въззивната инстанция доказателствен анализ.

Частният обвинител и граждански ищец А. О. К. и неговият повереник адв. И. Й. също отхвърлят касационната жалба като неоснователна и при липса на проявени касационни основания, посочени от подсъдимия.

Представителят на Върховната прокуратура счита жалбата за неоснователна и предлага атакуваното с нея въззивно решение да бъде оставено в сила.

Върховният касационен съд, след като обсъди доводите на постъпилата жалба, изложените от страните съображения в открито съдебно заседание и извърши касационна проверка в законоустановените предели, намери следното:

С присъда № 13 от 19.05.2023 г. по н.о.х.д. № 690/ 2022 г. Русенският окръжен съд признал подсъдимия Г. А. В. за виновен в три престъпления:

1). В това, че на 11.01.2022г., в гр. Р., в съучастие като съизвършител с М. С. М., отвлякъл Е. О. П., като деянието е извършено от две лица, с користна цел, а съизвършителя М. се представил за лице от състава на МВР, поради което и на основание чл. 142, ал. 2, т. 2, т. 6, пр. последно и т. 7, пр.1 във вр. с ал. 1 от НК и чл.54 от НК му наложил наказание от тринадесет години лишаване от свобода;

2). В това, че на същата дата и място, в съучастие като съизвършител с М. С. М., отнел чужди движими вещи – пари на обща стойност 65 000 лв., от владението на Е. О. П., с намерение противозаконно да ги присвоят, като употребили за това сила и отнетата сума е в големи размери, поради което и на основание чл. 199, ал. 1, т. 1 във вр. с чл.198, ал. 1 във вр. с чл. 20, ал. 2 от НК и чл. 54 му наложил наказания от дванадесет години лишаване от свобода и на конфискация на една втора идеална част от цялото му имущество;

3). В това, че на същата дата и място, в съучастие като съизвършител с М. С. М., умишлено умъртвил Е. О. П., като убийството е извършено с цел да бъдат прикрити други престъпления – по чл. 142 от НК и по чл. 199 от НК, поради което и на основание чл. 116, ал. 1, т. 8, пр. 2 във вр. с чл. 115 във вр. с чл. 20, ал. 2 от НК и чл.54 от НК му налага наказание от двадесет години лишаване от свобода.

Окръжният съд групирал, на основание чл. 23, ал. 1 от НК, така определените на подсъдимия Г. А. В. наказания, като наложи едно общо най-тежкото от тях, а именно – двадесет години лишаване от свобода, което увеличил, на основание чл. 24 от НК допълнително с още пет години и присъединил към него наказанието конфискация на половината му имущество. Определил, на основание чл. 57, ал. 1, т. 2, б. „а” от ЗИНЗС, първоначален строг режим за изпълнение на наказанието от двадесет и пет години лишаване от свобода и приспаднал, на основание чл. 59, ал. 1 от НК, предварителното задържане на подсъдимия, считано от 17.01.2022 г.

Подсъдимият Г. А. В. бил осъден да заплати на гражданските ищци Б. Л. П., съпруг на убитата, обезщетения за претърпени неимуществени вреди в размер на 250 000 лева и за имуществени вреди в размер на 31 885,50 лв., на гражданския ищец Р. Б. П., син на убитата, обезщетения за претърпени неимуществени вреди в размер на 250 000 лв и за имуществени вреди в размер на 10 627,50 лв., както и на гражданския ищец А. О. К., сестра на убитата, обезщетения за претърпени неимуществени вреди в размер на 100 000 лв., както и законните лихви върху присъдените обезщетения, считано от 11.01.2022 г. до окончателното им изплащане.

Първоинстанционният съд се разпоредил с веществените доказателства и в тежест на подсъдимия възложил разноските по делото.

С въззивно решение № 85 от 25.06.2024 г. по в.н.о.х.д. № 276/2023 г. Великотърновският апелативен съд, I.наказателен състав изменил присъдата, като увеличил наказанието от двадесет години лишаване от свобода, определено на

подсъдимия Г. А. В. за извършеното убийство на Е. О. П., на доживотен затвор без замяна, за чието изпълнение определил първоначален специален режим, изменил присъдата в частта по чл. 23, ал. 1 от НК и присъединил към общото най-тежко наказание доживотен затвор без замяна наказанието конфискация на 1/2 идеална част от имуществото на подсъдимия, което допълнително конкретизирал по видове недвижими имоти.

С въззивното решение апелативният съд отменил, на основание чл. 334, т. 4 във вр. с чл. 24, ал. 1, т. 4 от НПК, първоинстанционната присъда в частта, с която М. С. М. бил признат за виновен в извършването на същите престъпления, в съучастие с подсъдимия В., и прекратил наказателното производство, поради смъртта на М..

Касационната жалба на подсъд. Г. А. В. е процесуално допустима, подадена е в законовия срок, от легитимирано лице и срещу съдебен акт, подлежащ на касационна проверка.

Разгледани по същество доводите на касатора по чл. 348, ал. 1, т. 1 и 2 от НПК са неоснователни.

Въззивният съд е извършил самостоятелна проверка на събраните по делото доказателства и доказателствени средства, като е приел идентична на установената от първата инстанция фактическа обстановка. Доказателствата са преценени като допустими, достатъчни и еднопосочни да разкрият извършените в съучастие три престъпления, както и тяхното авторство. Единствените противоречия са открити при съпоставка на обясненията на двамата подсъдими и то в частта, с която описват конкретното участие на всеки един от тях в деянията. Несъответствията в изложенията им не са преодоленни и след извършената очна ставка между тях. Затова, с особена грижливост решаващият съд е обсъдил тези гласни доказателствени източници. Кредитирал ги е в отделни части, като е изложил съображенията си за констатираните противоречия. Доверил се е, както е направила и първата инстанция, предимно на обясненията на М., а тези на подсъд. В. е приел за защитни, особено в частта, с която прехвърля собственото си участие в деянията на починалия подсъдим. Обясненията им са разгледани и от гледище на оговора, като са кредитирани в онези части, в които е намерено потвърждения сред други доказателствени източници. Стремешът на подсъд. В. да омаловажи собственото си участие и принос в осъществяване на деянията е разкрито от апелативния съд с убедителни аргументи. Начинът на формиране на съдийското убеждение е проследим и логичен. Фактите по делото са изведени от действителното съдържание на доказателствените средства и не е налице твърдяното от касатора превратно изопачаване на доказателствата. Твърдението му дори не е подкрепено с конкретни аргументи. Касаторът всъщност е останал недоволен от обстоятелството, че съдилищата не са възприели безкритично неговите изложения, представящи го за пасивен участник в деянията, в които водеща и същностна роля имал починалият съизвършител М.. Несъстоятелността на защитната версия подробно е анализирана и отхвърлена по категоричен начин с логични съображения и доказателствена обезпеченост.

Не е проявено и касационното основание за нарушено право на защита на подсъд. В. с обсъдените от въззивната инстанция обстоятелства, които не са намерили място в правната квалификация на убийството. Прокуратурата е единственият държавен орган, който притежава компетентност да прецени какво обвинение да повдигне на дееца. Пропуските в правната квалификация на деянието от досъдебното производство могат да бъдат отстранени най-късно пред първата инстанция с института по чл. 287 от НПК за изменение на обвинението. Това не е сторено от

прокурора. След като не са заели място в квалификацията на престъплението пропуснатите признаци могат да бъдат обсъдени от решаващия съд като индивидуализиращи наказанието обстоятелства, по аргумент за противното от чл. 57 от НК. Законодателят е придал особена тежест на определени прояви на деянието, които по типичен начин завишават неговата обществена опасност и затова ги инкриминира (въвежда) като квалифициращи признаци на престъплението. Те са част от правната му квалификация. Когато такива обстоятелства са реализирани с деянието, но не са възведени в правната му квалификация, проявлението им по казуса не може да бъде пренебрегнато, защото законът ги е извел с определено правно значение. Затова се оценяват като завишаващи наказанието обстоятелства. В конкретния казус такова обстоятелство е начинът на извършване на убийството чрез постепенното задушаване на жертвата, по време на което тя е изпитвала изключително тежко предсмъртно страдание. Твърдението за нарушени процесуални права е несъстоятелно, защото подсъдимият В. и неговите защитници са възприели внесената с обвинителния акт правна квалификация на престъплението и са се защитавали по обвинението извършено убийство с цел да се прикрият другите две престъпления. Наказанието е индивидуализирано въз основа на разкритите в хода на съдебното следствие обстоятелства, а участвалите в процеса страни са ги възприели, включително фактите за постепенно задушаване на жертвата с ръце и с въженце, предварително осигурено от жалбоподателя В., както и за участието на другия съпроцесник М., който му се притекъл на помощ, хващайки ръцете на пострадалата по време на задушаването. Подсъдимият и защитата му не са били изненадани от посочените от въззивния съд индивидуализиращи наказанието предпоставки, както и с мъчителния за жертвата начин на извършване на убийството.

Доводите в касационната жалба за допуснати от въззивния съд съществени процесуални нарушения и неправилна правна квалификация са неоснователни.

Искането на подсъдимия В. за намаляване на наказанието е основателно.

Въззивният съд е увеличил санкцията на подсъд. В. за извършеното от него убийство от двадесет години лишаване от свобода на доживотен затвор без замяна. Престъплението се отличава с изключително висока тежест. За да се наложи това най-тежко по вид наказание е необходимо да бъде налице и втората кумулативна предпоставка по чл. 38, ал. 1 от НК – целите по чл. 36 от НК да не могат да се постигнат с което и да е друго по-леко наказание. Тези предпоставки не са убягнали от вниманието на въззивния съд, но съображения защо личността на подсъд. В. е непоправима към спазването на законите и добрите нрави, и не може да бъде превъзпитана с останалите две алтернативни санкции по чл. 116, ал. 1 от НК не са изложени. Твърдението на апелативния съд е декларативно и не може да бъде подкрепено.

Частичната липса на мотиви в случая не е основание за отмяна на съдебния акт, защото процесуалното нарушение може да бъде отстранено от касационната инстанция. Оценката на индивидуализиращите обстоятелства представя подбраното най-тежко наказание за явно несправедливо по смисъла на чл. 348, ал. 5, т. 1 във вр. с ал. 1, т. 3 от НПК. Тъкмо това касационно основание е доминиращо пред недостатъчната мотивировка, защото е отстранимо от по-горната инстанция с упражняването на касационното правомощие по чл. 354, ал. 2, т. 1 от НПК и посредством него се заличава правния ефект на липсата на съображения за несправедливо наложеното наказание.

При преценката за справедлива санкция касационният съдебен състав обсъди малкото смекчаващи отговорността на дееца обстоятелства – че не е осъждан за други престъпни прояви преди процесните деяния и изпълняването от него задължение за плащане на детска издръжка. Въззивният съд е прибавил и частичните му самопризнания, макар в същността си да не са способствали към съществено улесняване на разследването (освен показаният мост над реката, откъдето са изхвърлени частите от трупа на жертвата и местата, където са изгорени дрехите, други вещи на пострадалата, както и задната седалка на лекия автомобил, на който е била убита.

Отегчаващите деянието обстоятелства правилно са прецени от апелативния съд като изключителни и завишаващи степента на обществена опасност – деянието е особено тежко. То се отличава от обичайно извършваните убийства от същия вид. Убийството на пострадалата П. е извършено чрез задушаване. Съществен принос за осъществяването му има подсъдимия В., който е осъществил физическите действия по душене с ръце, след което преминал със стягане на примка от въженце, осигурено предварително от него. Освен това е подбудил М. да предприемат умъртвяването на отвлечената и ограбена пострадала, за да заличат следите от предходните две престъпления. Както правилно апелативният съд е забелязал, убийството не е изолирано, а се намира в пряка връзка с другите две престъпни прояви. Като отегчаващо деянието обстоятелство е и фактът, че ръцете на жертвата са били с предварително поставени на тях белезници, за да се ограничи съпротивата по време на душенето.

Закупуването на електрически саблен трион на следващия ден, вземането на ножове, брадва и покривен найлон, превозването на трупа до друго населено място и разрязването на трупа на отделни малки късове от двамата извършители, както и изхвърлянето на човешките останки в р. Р. Л. представляват обстоятелства, които допълнително завишават обществената опасност на подсъд. В., представяйки го за безскрупулен, хладнокръвен и садистичен. При психиатричното изследване вещите лица са установили, че личността на подсъдимия е дисхармонично изградена. Той страда от личностово разстройство от смесен тип, което психично заболяване не изключва вменяемостта и не пречи на пълноценното му участие по делото. Подсъдимият е с ярко изразена склонност към агресивни действия, при които остава емоционално и вътрешно хладен, и дистантен; действа импулсивно, своенравно, с бърз интензитет на негативните емоционални преживявания при скъсен самоконтрол; разстройството в реактивността на личността се манифестира с експлозивна готовност и раздразнителна слабост; отстоява позициите си независимо от техните последици, склонен е да доминира за постигане на целите; и особено важно според експертите – липсват поведенчески маркери за преживяване на чувството за вина от извършеното, съпричастност и разкаяние (Съдебно-психиатрична и психологична експертиза, т. I, папка 4, л. 12-13 от д.п.). Тези психолого-психиатрични данни разкриват подсъд. В. за изключително опасна личност, която понастоящем не е податлива на поправка и на превъзпитание. Касационният съд счита, че той би могъл да се поправи след време, в хода на продължителна работа с психолози в затворническите условия. Ето защо, настоящият съдебен състав намери, че най-подходящото наказание за подсъд. Г. В., което може да постигне целите по чл. 36 от НК, въпреки неговата непоправимост към настоящия момент, е доживотният затвор по смисъла на чл. 38а във вр. с чл. 37, ал. 1, т. 1 от НК.

При така изложените съображения, обжалваното въззивно решение следва да бъде изменено, като се намали наказанието на подсъд. В..

Върховният касационен съд, на основание чл. 354, ал. 2, т. 1 във вр. с ал. 1, т. 4 от НПК

Р Е Ш И:

ИЗМЕНЯ решение № 85 от 25.06.2024 г. по в.н.о.х.д. № 276/ 2023 г. на Великотърновския апелативен съд, I. наказателен състав, като НАМАЛЯВА наказанието на подсъдимия Г. А. В. от доживотен затвор без замяна в доживотен затвор.

Решението е окончателно и не подлежи на обжалване.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ:

1.

2.